

9. 12. 2003

ID: 22459

Dobré mravy

Za rozpor s dobrými mravy nelze považovat chování účastníků v průběhu vleklého sporu, neboť tam jde o realizaci jejich zákonem stanovených práv v soudním řízení.

Za rozpor s dobrými mravy nelze považovat chování účastníků v průběhu vleklého sporu, neboť tam jde o realizaci jejich zákonem stanovených práv v soudním řízení.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 28 Cdo 1853/2002, ze dne 27.2.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Ing. P. B., zastoupeného advokátem, proti žalovanému zemědělskému družstvu D. S. – M., zastoupenému advokátem, o náhradu ve výši 329 453,70 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Mladé Boleslavi pod sp. zn. 5 C 500/96, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 1.3.1999, č.j. 30 Co 322/98-76, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Žalobou podanou dne 5.4.1996 u Okresního soudu v Mladé Boleslavi domáhal se žalobce vydání rozsudku, jímž měla být žalovanému uložena povinnost zaplatit žalobci částku 694.230 Kč, a to do 15 dnů od právní moci rozsudku.

Okresní soud v Mladé Boleslavi jako soud prvního stupně rozsudkem ze dne 6.3.1998, č.j. 5 C 500/96-46, uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci částku 258.383,70 Kč, a zamítl žalobu v odstavci II. pokud bylo žádáno, aby žalovaný uhradil žalobci další částku 71.070,- Kč. Věc posoudil podle ustanovení § 14, 15, 16 zákona č. [229/1991](#) Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o půdě“). Vyslovil závěr, že žalobce je osobou oprávněnou podle ustanovení § 23 odst. 1

K odvolání žalovaného Krajský soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem ze dne 1.3.1999, č. j. 30 Co 322/98-76, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že do částky 18.803,20 Kč žalobu zamítl; jinak rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Ve výroku II. uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci 19 % úrok z částky 239 580,20 Kč jdoucí od 5.4.1996 až do zaplacení, a to do 15 dnů od právní moci rozsudku. Ve výroku III pokud bylo žalováno na přiznání úroků z částky 89 873,20 Kč, žalobu zamítl. Vyšel ze zjištění, že žalobce původně požadoval náhradu za zdemolované stavby, porosty a pozemek v celkové částce 694 230,- Kč. Dne 25.2.1998 svůj nárok omezil o 364.776,30 Kč a v tomto rozsahu vzal žalobu zpět. Před odvolacím soudem pak byla žaloba v částce 329 453,70 Kč rozšířena o příslušenství ve výši 19 % od podání žaloby (tj. od 5.4.1996) a odvolací soud toto rozšíření žaloby připustil podle § 211 a § 95 odst. 1 o.s.ř. Odvolací soud přiznal žalobci úroky z prodlení a při jeho posuzování vycházel z nařízení vlády č. 142/94 Sb., neboť nároky na plnění podle zákona o půdě je nutno posuzovat jako jakýkoliv jiný finanční nárok.

Proti uvedenému rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dne 18.6.1999 dovolání, jehož přípustnost zřejmě podle obsahu dovolání dovozoval z ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) o.s.ř. Tvrdil existenci dovolacího důvodu podle § 241 odst. 3 písm. c) o.s.ř. Podle dovolatele rozšířil žalobce žalobu o požadavek na přiznání úroku až ve stadiu odvolacího řízení. Přitom původně žaloval částku mnohem nižší, než mu byla nakonec přiznána. Žalovaný spor neprodlužoval, důvodně hájil zájmy svých členů, nemůže mu být proto k tíži, že po dobu trvání soudního sporu nebyla sporná částka uhrazena. Přiznání úroku z prodlení odvolací soud nijak neodůvodnil. Přitom přiznání tohoto nároku je v rozporu s dobrými mravy. Navrhl zrušení rozsudku odvolacího soudu.

Žalobce navrhl zamítnutí dovolání. Není dán dovolací důvod, který dovolatel uplatňuje. Rozhodující je, kdy nastala splatnost pohledávky věřitele. Žalobu přitom žalobce podal už 5. 4. 1996, v té době jeho pohledávka byla již splatná. Poukaz na změny žaloby je nepřipadný. Příslušenství pohledávky je stanoveno z částky, která byla přiznána meritorním rozhodnutím.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací při posuzování tohoto dovolání vycházel z ustanovení části dvanácté, hlavy 1, bodu 17 zákona č. [30/2000](#) Sb., podle něhož dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu, vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních předpisů, se projednají a rozhodne se o nich podle dosavadních předpisů. Proto v tomto rozsudku jsou uváděna ustanovení občanského soudního řádu ve znění před novelou provedenou zákonem č. [30/2000](#) Sb. (dále jen „o.s.ř.“). Zjistil dále, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou - účastníkem řízení řádně zastoupeným advokátem (§ 240 odst. 1 o.s.ř., § 241 odst. 1 o.s.ř.).

Přípustnost dovolání v této věci vyplývá z ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) o.s.ř., neboť směřuje proti rozhodnutí odvolacího soudu, v jehož části byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé. Přezkoumal proto rozsudek odvolacího soudu v napadeném rozsahu a dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Dovolací důvod podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. c) o.s.ř. míří na pochybení ve zjištění skutkového stavu věci, které spočívá v tom, že skutkové zjištění, jež bylo podkladem pro rozhodnutí odvolacího soudu, je vadné. Musí jít o skutkové zjištění, na jehož základě odvolací soud posoudil věc po stránce právní a které nemá oporu v provedeném dokazování. O takový případ se jedná, jestliže výsledek hodnocení důkazů soudem neodpovídá ustanovení § 132 o.s.ř. Skutkové zjištění nemá oporu v provedeném dokazování v podstatné části tehdy, jestliže skutečnosti, které má odvolací soud za prokázané, byly též významné pro rozhodnutí věci při aplikaci práva.

O takový případ v posuzované věci nejde.

Odvolací soud při rozhodování o nároku na přiznání zákonného úroku z prodlení aplikoval pouze logický důsledek plynoucí z toho, že pohledávka žalobce přiznaná rozhodnutím ve věci samé, byla splatná v době podání žaloby, tedy dne 5. 4. 1996. Podání žaloby je třeba považovat za kvalifikovanou upomínku. Vyplývá-li jinak z rozhodnutí odvolacího soudu, důvodnost nároku žalobce na zaplacení částky 239.580,50 Kč, pak pro posouzení přiznání zákonného úroku z prodlení nebylo zapotřebí provádět další dokazování. Výrok rozsudku odvolacího soudu ukládající zaplatit žalobci zákonné příslušenství pohledávky tak má oporu ve výsledcích provedeného dokazování. Tento

uplatněný dovolací důvod proto není dán.

Vzhledem k ustanovení § 211 a § 95 odst. 1 o.s.ř. nebránilo předně odvolacímu soudu nic v tom, aby připustil ve stadiu odvolacího řízení rozšíření návrhu v podobě, jak to žalobce učinil. Rozšíření návrhu přitom obsahově představovalo pouze příslušenství pohledávky. Jeho posouzení nevyžadovalo nějaké zvláštní zjišťování a dokazování, kvůli kterému by musel odvolací soud vracet věc soudu prvního stupně, ani tak nedošlo ke zkrácení práv účastníků odnětím možnosti odvolacího přezkumu. V tomto směru se pouze připomíná, že pokud byl odvolací soud oprávněn při zjištěném skutkovém stavu rozhodnout ve věci samé, tím spíše byl oprávněn rozhodnout o nárocích žalobce na zákonný úrok z prodlení. Ten je nárokem akcesorickým, vznikajícím ze zákona, jak to ostatně odvolací soud správně odůvodnil.

Pak ovšem nelze vytýkat soudu odvolacímu, že by odňal žalovanému možnost přezkumu rozhodnutí soudu prvního stupně tím, že rozhodl o nároku, který do té doby v řízení uplatněn nebyl. V případech nároku plynoucího ze zákona, je dána latentní možnost jeho přiznání (za předpokladu, že je procesně řádnou formou uplatněn). O takový případ šlo v této věci u úroků z prodlení plynoucích právě ze zákona, které svou povahou sdílí osud rozhodnutí o meritu věci. Jestliže tedy odvolací soud dospěl ke správnému závěru o výši jistiny, nic mu nebránilo rozhodnout o akcesorickém nároku, kterým zákonný úrok z prodlení ve skutečnosti je. Nelze proto dospět ani k závěru o vadě řízení, která by zatěžovala řízení před odvolacím soudem.

Odvolací soud jinak správně kvalifikoval nárok žalobce na přiznání úroků z prodlení jako nárok, který není upraven v ustanovení zákona č. [229/1991](#) Sb. Při poměru subsidiarity, kterou jsou charakterizované restituční předpisy, ve vztahu k obecné úpravě v občanském zákoníku, proto důvodně odvolací soud aplikoval ustanovení § 517 odst. 2 o.z., byť toto zákonné ustanovení výslovně nezmnínil, přičemž z hlediska výše úroků z prodlení použil správný v úvahu přicházející předpis (nař. vlády č. [142/1994](#) Sb.,)

Pro úplnost třeba uvést, že dovolatel nepřipustným způsobem směšuje problematiku vyplývající z procesních předpisů a otázky plynoucí z ustanovení hmotného práva. Je věcí procesní pečlivosti strany ve sporu, zda vůbec, případně do jaké výše sporný nárok uzná a zda případně již v průběhu řízení uhradí alespoň část žalované (uplatněné) částky. Patří jistě k právu žalovaného uplatnit všechny zákonné prostředky, kterému zákon v ustanoveních procesního předpisu dává. Tím však na sebe žalovaný bere odpovědnost za výsledek sporu, který může - jako v této věci - vyústit v byť i částečné vyhovění žaloby ohledně nároku, který obsahově již vznikl v minulosti a žalovaný byl k jeho úhradě povinen. Důsledek plynoucí za této situace z přiznání zákonného příslušenství (v této věci zákonného úroku z prodlení) nemůže být pak odvrácen poukazem na rozpor s dobrými mravy podle § 3 odst. 1 o.z., jak se o to pokouší žalobce. Za rozpor s dobrými mravy (což je institut občanského práva hmotného) nelze totiž už z povahy věci považovat chování účastníků v průběhu vleklého sporu, neboť tam jde o realizaci jejich zákonem stanovených práv v soudním řízení. Oběma stranám je přitom zachována možnost uzavření mimosoudního narovnání, soudního smíru apod. Z hlediska procesního se úspěch či neúspěch v řízení promítne v rozhodnutí o nákladech řízení, případně v rozhodnutí o separaci nákladů v případech uvedených v § 147 odst. 1 o.s.ř. Okolnosti týkající se vleklosti sporu však nemohou mít průmět do posuzování hmotněprávních nároků, ohledně nichž bylo v řízení rozhodováno.

V mezích dovolacího přezkumu je proto rozhodnutí odvolacího soudu správné. Dovolací soud proto podle § 243b odst. 1 o.s.ř. dovolání žalovaného zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)